

KOPI

DOM

Afsagt den 12. juli 2013 i sag nr. BS SKSæ-2487/2012:

H

mod

M

Sagens baggrund og parternes påstande

Under denne sag, der er anlagt ved retten i Odense den 12. december 2012 har parterne nedlagt følgende påstande:

Sagsøgeren har nedlagt principal påstand:

"Sagsøgte tilpligtes at betale 172.361,35 kr. subsidiært et mindre beløb fastsat efter Rettens skøn med tillæg af sædvanlig procesrente fra sagens anlæg.

Påstanden fremkommer på følgende måde:
Fællesskabskompensation kr. 108.834
Rimelighedskompensation kr. 63.527,35"

Det påstævnte beløb er beregnet ud fra oplysningerne om størrelsen af sagsøgtets pensionsopsparing under ægteskabet. Opsparingen andrager 217.668 kr. Da fællesskabskompensation ikke kan udgøre større beløb end halvdelen af den foretagne opsparing, kan påstanden vedrørende fællesskabskompensation opgøres til 108.834 kr. Påstanden for så vidt angår rimelighedskompensation er beregnet på baggrund af de forudsætninger, der fremgår af bilag 4. Parterne er ikke uenige om forudsætningerne for beregningsmetoden i bilag 4.

Sagsøgeren har nedlagt subsidiær påstand:

"Såfremt sagsøgtets påstand om fællesskabskompensation ikke tages til følge eller ikke tages til følge fuldt ud, nedlægges følgende påstand:
Sagsøgte tilpligtes at betale 81.457,23 kr. i rimelighedskompensation, subsidiært et mindre beløb fastsat efter Rettens skøn med tillæg af sædvanlig procesrente fra sagens anlæg."

Sagsøgte har nedlagt påstand om:

"Frifindelse.

Subsidiært frindelse mod betaling af et mindre beløb end det påstævnte."

Oplysningerne i sagen

Denne dom indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejeloens § 218 a, stk. 2.

Parterne mødte hinanden i 1990. Samme år flyttede de sammen i Esbjerg.

I 1994 fik parterne deres første barn. Sagsøgeren opsagde sit job som socialrådgiver for blive hjemmegående og var uden for arbejdsmarkedet gennem den resterende del af parternes samliv.

I 1998 fik parterne deres andet barn, og i 2003 blev parterne gift. Der var almindeligt formuefællesskab i ægteskabet. I 2004 kom det tredje barn til verden.

Parterne blev separeret ved dom afsagt af Retten i Odense den 10. marts 2011.

Parterne er uenige om, hvorvidt sagsøgeren opfylder betingelserne for fællesskabskompensation efter retsvirkningslovens § 16d, og for at rimelighedskompensation efter retsvirkningslovens § 16e.

Parternes synspunkter

Sagsøgeren har gjort følgende gældende:

"Til støtte for den nedlagte påstand gøres det gældende,

- at sagsøger som følge af parternes indretning under ægteskabet har lidt et pensionstab
- at betingelserne for fællesskabskompensation i henhold til Retsvirkningslovens § 16d i øvrigt er opfyldte
- at der er tale om et langvarigt ægteskab
- at der er stor forskel på parternes pensionsordninger
- at sagsøger pensionsmæssigt er urimeligt ringe stillet på grund af parternes indretning under ægteskabet
- at betingelserne for rimelighedskompensation i henhold til Retsvirkningslovens § 16e derfor er opfyldte

- at** sagsøger ved fremlæggelsen af sagens bilag og beregninger har løftet bevisbyrden for, at hendes pensionstab minimum udgør halvdelen af det, sagsøgte har indbetalt under ægteskabet."

Sagsøgte har gjort følgende gældende:

"Rimelighedskompensation

Det gøres gældende:

- at** betingelserne, herunder navnlig ægteskabets længde, ikke er opfyldt for at der kan gives rimelighedskompensation
- at** sagsøger ikke har godtgjort, at der er grundlag for en rimelighedskompensation. De af sagsøger fremlagte beregninger i bilag 4 er forkerte, derved at det ikke er korrekt, at sagsøgte pensionsopsparing er opsparet 100 % under ægteskabet.

Fællesskabskompensation

Det gøres gældende:

- at** betingelserne for fællesskabskompensation ikke er opfyldt, da sagsøgers mindre pensionsopsparinger i ægteskabet ikke skyldes indgået aftale, at sagsøger skulle være hjemmegående, og at der ikke har været tale om hensyn til familien eller sagsøgte.
- at** sagsøger har bevisbyrden for pensionstab. Sagsøger har ikke dokumenteret, at hun har lidt et "tab", som påstået.
- at** sagsøger må bevise eller sandsynliggøre, at sagsøgers fravær fra arbejdsmarkedet ikke skyldes sygdom eller arbejdsløshed, og at sagsøgers pensionstab svarer til mere end 2 års pensionsindbetalinger.
- at** der ved opgørelsen af tabet for fællesskabskompensation skal tages hensyn til skatten, hvilket ikke ses at være sket i sagsøgers påstand, hvortil kommer at sagsøger selv skal bære halvdelen af pensionstab.
- at** værdien af halvdelen af det sagsøgte indbetalte til pensionsordningen under ægteskabet har andraget kr. 43.500,00 hvilket derfor er det maksimale beløb som sagsøger kan kræve i fællesskabskompensation og kr. 68.500,00 såfremt Retten finder, at der skal tages hensyn til en skattepassivering.

Til støtte for den subsidiære påstand gøres gældende, at kompensatio-
nen under alle omstændigheder er begrænset af retsvirkningslovens §
16 d, stk. 2."

Forklaringer

H har forklaret, at hun kan vedstå den forklaring, hun
afgav til retten vedrørende dom afsagt den 10. marts 2011, der er fremlagt
som bilag 2. Hun mødte **M** i Esbjerg i 1990. Hun var på dette
tidspunkt ved at uddanne sig til socialrådgiver. Hun blev færdiguddannet
sommeren efter og fik straks herefter et vikariat ved Esbjerg Kommune.

M ønskede at læse til landmåler i Horsens. De besluttede derfor at
flytte til Horsens, hvor hun fik straks arbejde ved Hedensted Kommune. Til
at begynde med var det et vikariat, men hun blev siden ansat i en fast fuld-
tidsstilling inden for børneområdet. Stillingen var hendes drømmejob.

Da **M** blev færdig med sin uddannelse som landmåler, havde
han svært ved at finde beskæftigelse. Der gik op mod et år, inden han fik til-
budt et arbejde i Odense. På grund af **M**'s jobtilbud, flyttede de
til Odense. Hun fik arbejde i Ejby Kommune, men skiftede efterfølgende til-
bage til Hedensted Kommune, da en fast stilling inden for hendes interesse-
område blev ledig. Da hun blev gravid, gik hun på barsel og siden forældre-
orlov. Efter barslen blev hun og **M** enige om, at hun skulle
være hjemmegående og tage sig af deres søn og alt det huslige. Dette var i
1994. Det var en stor beslutning for hende at sige sit job op, da jobbet ved
Hedensted Kommune var hendes drømmejob. Hun har altid været ansat på
fuld tid. Hovedhensynet bag deres beslutning om, at hun skulle være hjem-
megående, var at tage sig af børnene. Hun havde qua sit arbejde med børn
set dårlige eksempler på børn, der mistrivedes i institutioner. Hun havde det
derfor selv bedst med, at børnene skulle gå hjemme. **M** ønske-
de samtidigt at få mere tid til sit arbejde og få muligheden for at kunne over-
arbejde. Maden stod altid på bordet, når **M** fik fri, og han har
aldrig måttet tage barns første sygedage eller deltage i de huslige pligter.

For at give børnene samvær med andre børn, fik de ofte besøg af andre børn,
ligesom de var tilknyttet en legestue.

I 2001, efter at deres andet barn var kommet til, fik hun en ufrivillig abort.
Hændelsen var en stor sorg, og de besluttede sig for at forsøge igen. Hun
blev imidlertid ikke gravid, og de kontaktede derfor gynækolog
med henblik på fertilitetsbehandling. Inden behandlingen nåede at komme
rigtig i gang, blev hun gravid på naturlig vis, og deres tredje barn blev født
2004.

Da deres første barn, **A**, startede i skole, fik de stor anerkendelse fra
skolen vedrørende **A**'s evner. Skolen pegede på, at **A**'s gode

evner var resultatet af at have gået hjemme hos hende. På baggrund af den anerkendelse skolen gav dem, var både hun og **M** enige om, at deres to andre børn skulle have samme mulighed for udvikling af gode evner. Det er rigtigt, at **A** startede et år senere i skole, end det sædvanlige udgangspunkt. **A**'s sene skolestart var det noget, de drøftede løbende. De var begge enige om, at **A** skulle starte senere. Dette var også tilfældet med barn nummer to, **B**, og barn nummer tre, **C**.

Inden **C** kom til verden, indgik de den aftale, der er fremlagt som bilag 1. Meningen heraf var ikke, at **M** overhovedet ikke skulle tage sig af det nye barn. Han skulle gøre, som han havde gjort med de andre børn. Hertil blev det aftalt, at han kunne holde sommerferie alene uden børn, og at den fritid, han oparbejdede ved sit overarbejde, kunne bruges til alenetid. Hun fandt det ikke problematisk, da hun gik hjemme og kunne sørge for det huslige og børnene. Det har også været en fordel for **M**, at hun gik hjemme. Det var både for **M**'s skyld, børnenes skyld og for hendes skyld. **M** har aldrig bedt hende om at gå på arbejdsmarkedet. Det var heller ikke på tale på tidspunktet for udarbejdelse af den i bilag 1 fremlagte aftale. Havde det været tilfældet, havde **M** formentlig indført dette som et vilkår i aftalen. De har under hele forløbet været enige om, at denne måde, de har indrettet sig på, var til det bedste for hele familien.

Da **C** nåede skolealderen, besluttede de, at han også skulle vente med at komme i skole. På grund af nye regler på området skulle **C**'s sene skolestart være konkret begrundet, og der skulle foreligge en vurdering af **C**'s modenhed. **C** var på dette tidspunkt ikke renlig, han kunne ikke modtage en kollektiv besked og han var meget ukoncentreret. Skolen var enig heri, og det blev vurderet, at **C** skulle vente et år med at komme i skole.

De har under ægteskabet haft fællesøkonomi. Hun har ikke indbetalt til sin pension, siden hun ophørte med at arbejde. Hun bidrog også til den fælles økonomi blandt andet ved at indskyde en byggegrund, ved at have arvet fra sine bedsteforældre samt ved at have fået penge fra sine forældre. Deres økonomi har hun altid betragtet som god. Det ville heller ikke have været muligt både at købe hus og båd, såfremt deres økonomi ikke var i orden. Under ægteskabet drøftede de muligheden for særeje. Dette var særligt med henblik på de midler, hun indskød i ægteskabet. Det blev desværre kun ved snakken. I dag oppebærer hun førtidspension. Hun har fået gift. Hun ville gerne have været tilbage på arbejdsmarkedet, da børnene kom i skole. Da hun efter børnenes skolestart ikke havde været på arbejdsmarkedet i 10 år, fandt hun det ikke realistisk at kunne starte på job som socialrådgiver.

M har forklaret, at han er uddannet landmålingstekniker. Det bliver i daglig tale bare kaldt landmåler. Han tjener ca. 34.000 kr. pr. måned,

hvilket er efter overenskomst. Før han mødte **H**, indbetalte han udover den overenskomstfastsatte pension yderligere pension, men han ophørte hermed, da han kom i fagforening. De pensioner, han har i Topdanmark og PFA, er begge arbejdsgiverordninger, hvor han indbetaler minimumstaksten.

Han og **H** fik **A** i 1994. På dette tidspunkt havde **H** et job, som hun fik barsel fra. Undervejs fik hun forlænget sin barsel, og siden overgik hun til forældreorlov. Da hun ventede barnet, var det en forudsætning, at hun skulle vende tilbage til arbejdsmarkedet. **H** ønskede, at Sebastian skulle passes derhjemme. Han overlod det med børnene til **H**, og resultatet blev, at hun gik hjemme med Sebastian og siden fik hun trumfet igennem, at Sebastian tillige skulle vente et år med at komme i skole. var af den opfattelse, at institutioner ikke var gode nok til hendes børn. Han syntes selv, at børnene skulle i institution. Det var god nok til hans børn. Men **H** var vedholdende. Hvis det kom frem i nyhederne, at der var sket noget med et barn i en børnehave eller en dagpleje, eller at forholdene blev forringet, dyrkede **H** disse oplysninger til at kunne fastholde børnene derhjemme. Det er ikke hans opfattelse, at det job, **H** havde, var et ønskejob. Det er korrekt, at hun søgte job i en periode efter, at **A** var blevet født, men herefter blev hun sygemeldt. **H** har igennem tiden været dygtig til at agere inden for de sociale myndigheder qua sit job. Det er hans opfattelse, at hun kunne få en sygemelding igennem sin læge, da lægen var let at overtale.

Deres andet barn, **B**, var efter **H**'s opfattelse heller ikke klar til at komme i institution. Han husker ikke, hvilken undskyldning hun brugte. På dette tidspunkt modtog **H** understøttelse samt et beløb for at passe eget barn. Da de blev gift i 2003, havde de to børn. I de aftaler, der er fremlagt som bilag 1 og 2, ligger det implicit, at han ønskede at få hende ud på arbejdsmarkedet igen. Dette var både af økonomiske årsager, men også af hensyn til **H** selv. Hun isolerede sig meget, hun mistede gamle veninder og hun distancerede sig fra ham. Ideen med aftalerne var blandt andet, at **H** skulle tilbage på arbejdsmarkedet.

Efter barn nummer to ville **H** have et barn mere. Dette var han ikke interesseret i. Han var af den opfattelse, at de havde nok at gøre med, ligesom de kun havde én indtægt. Dertil kom, at de også var nødsaget til at flytte på grund af pladsbehov. Da de ikke kunne nå til enighed omkring et tredje barn, blev de enige om at gå hver til sit. Han lejede en lejlighed på i Odense og betalte en måneds husleje. Da han kom for at skulle flytte de sidste ting fra deres tidligere fælles bolig, ville **H** have ham tilbage. Hun lovede at droppe ønsket om barn nummer tre, og det endte med, at han flyttede tilbage. Dette var i 2001. Da de siden købte hus på **H**, blev der plads til at få flere børn. Herefter argumenterede **H** vedvarende om få et barn mere. Da et af hans hove-

dokumentationerne mod at få et barn mere var begrundet i pladsmangel, opgav han til sidst kampen og indvilligede i at få yderligere et barn. I forbindelse med beslutningen om at få et barn mere, besluttede sig for at skrive nogle ting ned. Det er de ting, der fremgår af bilagene 1 og 2. Dette var før, de blev gift. Det var hans store ønske, at **H** ville med ud at sejle. Det lykkedes dog alene at få hende med to gange. Han tog ofte børnene med ud på sejlture. Det var meningen, at **H** skulle ud på arbejdsmarkedet igen, når **C** skulle starte i børnehave. **C** startede imidlertid ikke i børnehave, og hun brød den aftale, som de havde indgået. **H** har på intet tidspunkt været interesseret i at komme tilbage på arbejdsmarkedet.

Han startede med at sejle i 1997. En uge hvert år sejler han sammen med en kammerat. I sommerperioden havde han ofte børnene med på både endags- og weekendture. Han bruger - og brugte under ægteskabet - mellem 12.000 kr. og 14.000 kr. på drift og vedligeholdelse af båden. Herudover kom der feriebudget. Udover sejlads er dykning hans fritidsinteresse. Han startede med at dykke i 2010. I forbindelse med, at han begyndte at dykke, betalte 12.000 kr. for noget udstyr. Dette var en engangsydelse. **H**

fik på dette tidspunkt også 12.000 kr., som hun kunne bruge, som hun ville. Det er korrekt, at **H** havde penge med ind i ægteskabet. Pengene så han ikke meget til. Han vil anslå, at hun bragte ca. 300.000 kr. ind i ægteskabet. Pengene blev sat i deres hus. Ved deres bodeling udtog **H** huset. Han betalte kontant ca. 1 million kroner til hende.

Før ægteskabet havde de separate økonomier. Lønnen gik ind på hans konto. **H** havde fuldmagt til kontoen. Hun hævede til mad mv. fra denne konto. Der var ikke afsat noget fast beløb, der var kun fastsat rammer til fornøjelse.

Rettens begrundelse og afgørelse

Fællesskabskompensation

Det lægges til grund, at **H** under ægteskabet med **M** har foretaget en mindre pensionsopsparing, end det som må anses for rimeligt, idet hun som hjemmegående husmor ikke har indbetalt til pension, jf. retsvirkningslovens § 16 d, stk. 1, nr. 1. Efter parternes forklaringer lægges det endvidere til grund, at **H**'s beskudne pensionsopsparing skyldes hensynet til familielivet, idet retten finder, at hensynet både var til børnene, **M** og hende selv, jf. retsvirkningslovens § 16 d, stk. 1, nr. 2. Retten har blandt andet lagt vægt på, at **H** har forklaret, at han ønskede at kunne overarbejde i et sådant omfang, at han kunne afholde længerevarende ferier alene. Det må på den baggrund antages, at **M** ikke ville have haft denne mulighed, hvis ikke **H** havde været hjemmegående. Det har

endvidere indgået som et væsentligt moment, at *M* ved sin adfærd må anses for at have været indforstået med eller i hvert fald have accepteret indretningen af deres liv. *M* findes herefter ikke at have godtgjort, at han ikke billigede indretningen.

I mangel af anden dokumentation finder retten, at *H*, ved fremlæggelse af lønstatistikker for gennemsnitslønnen for socialrådgivere i perioden 2008-2011, i tilstrækkelig grad har dokumenteret, at hun har lidt et tab mindst svarende til det skønsmæssigt opgjorte beløb på 110.000 kr. Det bemærkes samtidigt, at beløbet ikke udgør mere end halvdelen af forskellen mellem værdien af den pensionsopsparing hver af parterne har foretaget under ægteskabet, idet *H* ikke under ægteskabet har foretaget indbetaling til pension, jf. retsvirkningslovens § 16 d, stk. 2.

På baggrund af det anførte findes *H* at opfylde betingelserne for fællesskabskompensation, jf. retsvirkningslovens § 16 d.

Ved beregning af fællesskabskompensationen finder retten, at pensionen skal omregnes til en fri kapital med fradrag af skat. Der er blandt andet lagt vægt på en ordlydsfortolkning af § 16 d, stk. 2, hvorefter det er værdien af pensionsopsparingen, der skal indgå ved beregning af beløbet. Værdien antages at være den økonomiske værdi for parterne. Da *M* vil skulle betale skat mv., når pensionen kommer til udbetaling, udgør den reelle værdi af pensionen den fri kapital.

Med udgangspunkt i de beregninger, der har været fremlagt under sagen, findes fællesskabskompensationen skønsmæssigt at skulle udgøre 68.500 kr.

Rimelighedskompensation

M har under ægteskabet opsparet 217.668 kr. i pension, mens *H* intet har opsparet. På baggrund af disse oplysninger lægges det til grund, at der i overensstemmelse med retsvirkningslovens § 16 e, stk. 1, nr. 2, og bemærkningerne til bestemmelsen i lovforslaget om pensionsforskel og pensionsloft til grund, er stor forskel i værdierne af parternes respektive pensionsopsparinger.

På trods af ægteskabets varighed på alene syv år finder retten, under henvisning til parternes over 20-årige lange samliv, at betingelsen i § 16 e, stk. 1, nr. 1, er opfyldt. Der er lagt vægt på, at parternes forudgående samliv var ægteskabslignende, herunder særligt at to af deres i alt tre børn blev født inden ægteskabets indgåelse. Dertil kommer, at *H* havde fri adgang til *M*'s lønkonto, hvorfra leveomkostninger mv. blev trukket, hvorefter deres økonomiske forhold var fælles.

Henset til forskellen i værdierne af parternes pensionsrettigheder, til varigheden af parternes samliv og til indretningen af parternes økonomi finder

retten, at **H** opfylder betingelserne for rimelighedskompensation. Kompensationen findes at kunne fastsættes skønsmæssigt til 60.000 kr.

Sagsomkostninger

Det bemærkes, at **//** under sagen har haft fri proces.

I sagsomkostninger betaler **M** 32.950 kr. til statskassen i henhold til reglerne om fri proces. Beløbet dækker omkostninger til advokat med 31.250 kr. inkl. moms og retsafgift på 1.700 kr. svarende til afgiften af det vundne beløb. Retten har ved fastsættelsen lagt vægt på sagens værdi, udfald, omfang og karakter.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte, **M**, skal inden 14 dage betale 68.500 kr. i fællesskabskompensation til sagsøgeren, **H**.

Sagsøgte, **M**, skal inden 14 dage betale 60.000 kr. i rimelighedskompensation til sagsøgeren, **H**.

Sagsøgte, **M**, skal i omkostninger betale 32.950 kr. til statskassen.

Linda Eeg Lomborg
dommerfuldmægtig